

Матеріали та методи. Для отримання хлороформної фракції подрібнену сировину (стулки гледичії) вичерпно екстрагували хлороформом в апараті Сокслета. Хлороформний екстракт концентрували шляхом видалення екстрагента. Вміст ліпофільних речовин визначали у перерахунку на абсолютно суху сировину. При вивченні органолептичних й фізико-хімічних властивостей ліпофільного екстракту встановлювали колір, запах, консистенцію за методиками ДФУ. Якісний аналіз ліпофільної фракції стулок гледичії колючої проводили методом тонкошарової хроматографії (ТШХ) на пластинках «Сорбфіл» ПТСХ-П-А, ПТСХ-П-В-УФ в системах розчинників гексан – ацетон (6:2) – І напрямок і гексан – ацетон (6:4) – ІІ напрямок та паперової хроматографії у системах розчинників бензол – етиловий ефір оцтової кислоти – оцтова кислота – вода (50:50:1:1) низхідним методом і бензол – оцтова кислота – вода (125:72:3) – І напрямок, 15% оцтова кислота – ІІ напрямок. Локалізацію хлорофілів на хроматограмах визначали за характерним зеленим забарвленням у видимому світлі та яскраво-червоною флуоресценцією у фільтрованому УФ-світлі ($\lambda=366$ нм); каротиноїдів – за характерним жовтим або жовтогарячим забарвленням у видимому світлі, а в УФ-світлі – за коричневою флуоресценцією. Далі хроматограми обробляли 2% спиртовим розчином *n*-диметиламінобензальдегіду та хлористоводневої кислоти. Після обробки хроматограми висушували при 80-90°C протягом 5-7 хв. Плями, які відповідали каротиноїдам, забарвлювалися в рожево-фіолетовий колір. Каротиноїди проявляли також за допомогою 10% етанольного розчину фосфорно-молібденової кислоти та наступним нагріванням у сушильній шафі при 60-80°C протягом 5 хв. На жовто-зеленому фоні спостерігали сині плями каротиноїдів.

Отримані результати. Відсотковий вміст ліпофільної фракції стулок гледичії склав $3,88 \pm 0,11\%$. Отриманий екстракт має бурштинове забарвлення, слабкий ароматний запах, густу однорідну консистенцію. Проведений хроматографічний аналіз показав, що у ліпофільному екстракті зі стулок гледичії колючої знайдено 9 речовин, з них 5 речовин були віднесені до хлорофілів, 3 речовини – до каротиноїдів.

Висновки. В результаті проведених досліджень був одержаний ліпофільний екстракт зі стулок гледичії колючої, вивчені його органолептичні властивості; методом тонкошарової хроматографії були виявлені хлорофіли та каротиноїди. Отримані дані будуть використані при подальшому комплексному дослідженні стулок гледичії колючої.

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ВИДІВ РОДУ PRUNUS L. ЯК ДЖЕРЕЛ БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ СПОЛУК АНТИМІКРОБНОЇ ДІЇ

Сидора Н.В., Ковальова А.М.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

sydora2005@gmail.com

Вступ. В результаті проведеного нами морфолого-таксономічного дослідження встановлено перспективні для подальшого фітохімічного вивчення види роду Слива (*Prunus L.*) – слива китайська (*Pr. salicina*), слива ферганська (*Pr. ferganica*) та слива розгалужена (*Pr. divaricata*). У листі цих видів виявлено біологічно активні сполуки різної хімічної природи – похідні фенолів, органічні кислоти, терпеноїди. Оскільки відомо, що жирні кислоти, переважно ненасичені, у комплексі з іншими сполуками здатні виявляти ряд фармакологічних ефектів, зокрема,

антимікробну дію, вважаємо за доцільне поглиблено дослідити цей клас сполук у сировині наведених видів.

Мета дослідження. Встановлення жирнокислотного складу листя *Pr. salicina*, *Pr. ferganica*, *Pr. divaricata* з метою розширення спектру застосування сировини та створення підґрунтя для дослідження антимікробних властивостей їх ліпофільних екстрактів.

Матеріали та методи. Для дослідження використовували листя, зібране на території Харківської та Одеської областей після цвітіння рослин. Склад та кількісний вміст жирних кислот визначали хромато-мас-спектрометричним методом з використанням хроматографу Agilent Technology 6890N. 50 мг сировини поміщували до віали, додавали 50 мкг тридекану у гексані (внутрішній стандарт) та 1,0 мл метилуючого агента. Суміш витримували 8 годин при 65° С, відділяли від осаду та розводили 1 мл дистильованої води. Вилучення метилових ефірів жирних кислот проводили при додаванні 0,2 мл хлористого метилену при перемішуванні. Отриманий екстракт хроматографували. Параметри хроматографування: введення проби (2 мкл) в хроматографічну колонку в режимі splitless; швидкість введення проби 1,2 мл/хв протягом 0,2 хв; хроматографічна колонка – капілярна INNOWAX; газ-носії гелій; температура нагрівника – 250° С. Для ідентифікації компонентів використовували дані бібліотеки мас-спектрів NIST05 та WILEY 2007 з загальною кількістю спектрів понад 470000 у комплексі з програмами для ідентифікації AMDIS та NIST. Вміст сполук розраховували відносно внутрішнього стандарту.

Отримані результати. В сировині ідентифіковано та встановлено вміст 13 жирних кислот, серед яких 4 є ненасиченими – пальмітолеїнова, олеїнова, лінолева, ліноленова (табл.1).

Таблиця 1
Жирні кислоти, ідентифіковані у листі видів роду *Prunus L.*

Кислота	Вміст, мг/кг		
	<i>Pr. salicina</i>	<i>Pr. ferganica</i>	<i>Pr. divaricata</i>
C _{12:0} Лауринова	492.19	154.15	324.76
C _{14:0} Міристинова	831.16	928.34	765.10
C _{15:0} Пентадеканова	65.92	-	-
C _{16:0} Пальмітинова	740.79	340.12	534.87
C _{16:0} 2-оксипальмітинова	-	123.45	-
C _{17:0} Маргарінова	-	23.10	15.67
C _{18:0} Стеаринова	245.11	85.12	268.70
C _{20:0} Арахінова	241.52	-	123.76
C _{21:0} Хенейкозанова	76.61	-	12.54
C _{22:0} Бегенова	-	65.70	-
C _{23:0} Трикозанова	73.71	-	-
C _{24:0} Лігноцеринова	-	205.18	145.10
C _{26:0} Церотинова	100.23	54.10	87.43
C _{16:1} Пальмітолеїнова	69.50	57.16	38.21
C _{18:1} Олеїнова	119.97	148.97	125.70

ВІДКРИВАЄМО НОВЕ СТОРІЧЧЯ: ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

C _{18:2} Лінолева	1948.45	1768.54	1623.10
C _{18:3} Ліноленова	1435.73	1309.55	1582.17
Сума насичених жирних кислот	2756.10	1979.26	2277.93
Сума ненасичених жирних кислот	3573.65	3284.22	3369.18

Примітка. «-» - сполуку не виявлено

В усіх зразках за вмістом (мг/кг) переважають ненасичені кислоти, сума яких складає (мг/кг) від 3284.22 до 3573.65. Серед ненасичених кислот домінує лінолева кислота, яка за вмістом (мг/кг) складає 1948.45 (Pr. salicina), 1768.54 (Pr. ferganica) та 1623.10 (Pr. divaricata). Вміст ліноленової кислоти у листі склав від 1309.55 до 1582.17, олеїнової – від 119.97 до 125.70, пальмітолеїнової – від 38.21 до 69.50. Слід зазначити, що склад насичених кислот є дещо не однорідним. Так 2-оксипальмітинову та бегенову кислоти ідентифіковано лише в листі Pr. ferganica, трикозанову та пентадеканову – листі Pr. salicina. Серед насичених кислот за вмістом (мг/кг) практично в усіх видах домінують міристинова (від 765.10 до 928.34), пальмітинова (від 340.12 до 740.79) та лауринова (від 154.15 до 492.19) кислоти.

Висновки. Встановлено жирнокислотний склад листя трьох видів роду Prunus L. Високий вміст у сировині ненасичених жирних кислот, зокрема, лінолевої кислоти, вказує на перспективу подальшого дослідження антимікробної активності ліпофільних екстрактів листя Pr. salicina, Pr. ferganica та Pr. divaricata з метою створення відповідних лікарських засобів.

ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ НА ОСНОВІ ЕФІРНИХ ОЛІЙ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ СИНЬОГНІЙНОЇ ІНФЕКЦІЇ

Сілаєва Л.Ф.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна,
sylaeva.ludmila@gmail.com

Вступ. Згідно аналізу і висновків ВООЗ синьогнійна паличка (*Pseudomonas aeruginosa*) входить до списку із 12 бактерій, для боротьби з якими потрібні нові групи лікарських препаратів. Найчастіше саме цей збудник викликає так звану «внутрішньолікарняну інфекцію», з якою особливо складно боротися через множинну лікарську стійкість і погіршення стану хворих.

Мета дослідження. Порівняльне вивчення антибактеріальної дії в умовах *in vitro* деяких видів ефірних олій різних рослин і різних виробників в Україні відносно культури бактерій *Pseudomonas aeruginosa* і визначення перспективи подальших досліджень з включенням клінічних антибіотикорезистентних штамів цих бактерій і створення нових препаратів на їх основі.

Матеріали та методи. Використовували ефірні олії різних видів: «Пачулієва», «Лемонграсс», «Грейфрут», «Бергамот», «Шавлія», «Мандарин», «Ялиця», «Ялівець», «Ялинка», «Сосна», «Кедр», «Евкалипт», «Померанч», «Іланг – іланг», «М'ята перцева», «Гвоздика», «Розмарин», «Чайне дерево», «Сандалове дерево», «Рожеве дерево», «Лимон», «Аніс», «Лаванда», «Герань», «Кориця». В якості тест-штаму використовували еталонний штам із американської типової колекції культур мікроорганізмів - *Pseudomonas aeruginosa*